

Almanac de Interlingua

Numero 86 – April 2017

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le impressor anglese Henry Denham suggereva que il deberea exister un signo de punctuation que indica ironia o sarcasmo, a fin que le lectores pote distinguer con plus de claressa quando un sententia es informative e quando illo es burlesc. Le signo haberea le mesme forma que un puncto de interrogation, ma inverse, como si illo era viste in un speculo. Isto se dava in 1580, sin que le idea ha prosperate desde tunc.

Con le advento del retes social, totevia, on percipe que multe opiniones satiric es mal comprendite per lectores avide de participation, ma poco instructe sur le thema in question. Le scriptor del message debe tunc defender se (poveretto!) de un torrente de criticas e contraargumentos e explicar que no, ille non pensa assi, il es exacto le contrario.

Quando on se communicava surtoto per e-mails, le marca :-| era comprendite como un indice de ironia. Alcunos prefereva denotar lo plus clarmente con le indication `</sarcasmo>`. In telephonos mobile o sub restriction de spatium, iste signos ja non es practic e on reconsidera si il non es caso de finalmente mitter in uso le puncto de ironia de Denham. Totevia, iste signo non es disponibile in le claveros e ni mesmo inter le characteres special. Pro reproducer lo, usatores de Windows, Mac e Linux necessita copiar lo de altere texto. Assi, le ironia termina indicate a vices per punctos de exclamation o per virgulettas, lo que non sempre es comprendite per qui lege un message.

Duo altere propositiones de puncto de ironia. Al sinistra, le *SarcMark*, un signo ben simile al *at-sign* del addresses electronic inventate, patentate e vendite per Paul Sak. Al dextra, le *snark mark*, libere de copyright e ben plus facile de digitar. Nulle de illos conta, totevia, sur le tradition pluricentennari del signo inventate per Henry Denham.

Denham se refereva a su invento como *percontation point* in anglese e *punctus percontativus* in latino. Le idea era indicar un question rhetoric, que dispensa un responsa. Le denomination ‘puncto de ironia’ appareva solmente in le 19° centennio, quando le poeta francese Alcanter de Brahm lo usava in su scriptos.

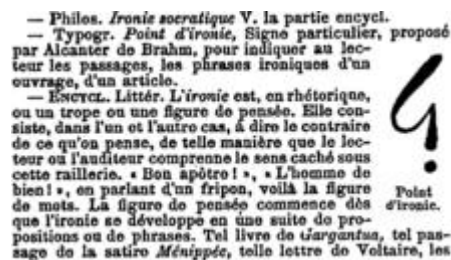
Le philosopho anglese John Wilkins proponeva tamen, in 1668, que on usava un puncto de exclamation inverse (¡) al fin de un affirmation ironic. In le 1840s, le editor belge Marcellin Jobard suggerereva usar non solmente un *point d'ironie* como anque altere signos indicative de irritation, indignation e hesitation. In un libro sue de 1899, Alcanter de Brahm opina que un mesme signo special indica que un sententia debe leger se in un nivello secundari, sia iste de ironia, sarcasmo o altere sentimento analoge. In 1966, le novellista francese Hervé Bazin utiliza con equal proposito un littera grec psi con un puncto in basso; ille propone ancora punctos de dubita (¿), de certitude (†), de acclamation (!), de autoritate (‡) e de amor (♡). On poterea dunque scriber: *Felice anniversario♡ Vita longe al rege! Le stato es io‡ Privatisar es sempre bon† Privatisar es sempre bon¿*

De sinistra a dextra, le signos de punctuation proposita per Hervé Bazin: amor, certitude, autoritate, ironia, acclamation e dubita.

In 2007, le nederlandese Bas Jacobs presentava su *ironieteken* (¡) per medio de un compania de propaganda. Un alternativa proposita per le jornalista britannic Tom Driberg (1905-1976) era scriber sententias ironic in un fonte italic reverse, il es dicer con inclination del characteres verso le sinistra.

Sin un solution definitive, cata persona elige un modo de expressar su intention sarcastic. In messages instantanee, emoticons como :>, :P e :^) joca iste rolo. Le hashtag **#sarcasm**, al stylo de Twitter, ha tamen ganiate currentia.

Al sinistra, excerpto de un encyclopedia de 1905 que reproduce le *point d'ironie* designate per Alcanter de Brahm. Al dextra, le mesme signo in un fonte actual. Secundo su creator, iste signo se scribe un poco elevate in relation al linea e debe anteceder le sententia ironic. Le function primitive de tote le signos de punctuation es, effectivemente, que qualcunque lector in alte voce enuncia le parolas in tono correcte.

Ma non es il ironic que on vole evidenciar le sarcasmo, quando le effecto humoristic de iste joco semantic reside preciseamente sur le senso secundari, discrete, obscur, que solmente lectores perspicace pote comprender?

Non essera le puncto de ironia un utensile que face troppo facile le vita del lectores stupide? Como dunque va divertir se le scriptores creative? Esque lor phrases ironic ma sin le puncto de ironia se va judicar como culpabile per le *vox populi* politicamente correcte?

A minus que on comencia a usar le puncto de ironia ironicamente... ¿

Europa in festa

Como le personas celebrava in le 16^e centennio

In le 16^e centennio, le festa es un manifestation importante del vita social: illo es un sorta de compensation al duressa e precarietate del vita quotidian, e sovente es tamben scenario pro comportamentos violente. Per iste motivo le festas eveni sempre sub vigilantia. Plure companias de homines armate es requisite pro evitar perturbationes. Il arriva mesmo que on carga canones e los appuncta verso le interior del villages a fin de evitar rebelliones al occasion del festas. A iste epocha, tote individuo porta un arma, e le querelas inter soldatos e juvenes non es rar.

Sur le campo se reuni tote le population de un village pro participar in jocos viril como le *soule* o le *eteuf*, formas ancestral de un rugby in que tote colpos es permisse, e que a vices fini con mortes violente. Qui face le festa es le homines juvene e celibe de quindecim annos o plus, dicte *les bacheliers* in Francia. Cata village ha un *chef des bacheliers* o “rege del juventute”. Su rolo principal es organizar le festas, obtener pecunia, vino e mangiaries presso al burgeses e burlar se de maritos traite e feminas infidel. Le *Fête de l’Arrière* consiste in facer un habitante del parochia montar un asino con le corpore tornate verso al cauda, escortate per juvenes armate con bastones e precedite de tambures, e promenar le per le casas le plus opulente, ubi illes demanda alimentos e bibita, ultra exiger le pagamento de un derecho de passage a totes qui crucia lor cammino. In Vienna, le proprie archiepiscopo indica un rege cata die 1^e maio, e le soror de un abbatia vicin pote indicar anque un regina. Homines nude e uncte con fuligine veni basiar lor pedes e acompanhar les, formante un corte ridicule que circulara per le stratas durante tote le die.

Le villages ha ancora un o plus confraternitates litterari o “cameras de rhetorica”, ubi mercatores e artisanos se reuni pro componer cantos o dramas moral que illes proprie representara in concursos interurban o al occasion del arrivata de un personage importante. Il ha notitia de que septe grande concursos se realisava in Brabant inter 1515 e 1561, coronante pecias comic in que le folles ha rolo importante. Le consilios local se associa al preparation del spectaculos o mesmo los subventiona, specialmente si illos representa scenas del vita de Christo o de sanctos. Le representationes pote durar de un a plure dies.

Al carnaval, le population porta mascas, le homines se travesti de feminas, on jecta aqua sur le passantes per medio de syringas apothecari. Si alcuno non vole participar de iste follias, on assedia su casa usque constringer le a facer lo que ordina le alteres.

Le “tribunales del juventute” se reuni in un cabaret, un placia public o un prato communal. La on imita le pompas del cortes de justitia e installa le *cours cornuelles*, como se dice in Languedoc, ubi on debate le maledicentias e scenas familial que escappava al secreto domestic durante le anno. Le sententia quasi automatic es le *charivari*, un strepito al fenestra del victima, le plus sovente un viduo o vidua qui se maritava novemente. Le mortalitate es grande e le viduitate, dunque, sovente. Le Ecclesia non se oppone al remaritages, e a vices mesmo los stimula, ma le opinion popular lo considera un infidelitate al conjuge morte. Le ceremonias de secunde nuptias sole esser accompagnate de barrieras al traino, jectamento de petras e limones contra le nave durante le missa e, non raro, le sequestration del marito, conducte per fortia a un cabaret in un tumulto que se extende per le nocte. Totevia, le statutos communal disciplina iste typo de manifestationes, evitante que grave discordantias eveni. Le

pecunia expropriate durante le charivari in general se dona pro finalitates pie o collective.

A vespas del Pentecoste, le bacheliers pone un tabula con chaises sur le placia inter le ecclesia e le mercato, ubi illes face comparer, le cappello basse e sur le geniculos, un senior denominate Le Baron. Testes le accusa e ille es condemnate al suspension per le pedes e gambas, de que se carga quatro del plus vigoroze homines del parochia, qui postea le lancea al aqua. Concluse iste introduction, le juvenes entra al casas e demanda bibitas e basios del pueras, e le nocte fini tanto sovente con luctas que al fin isto es parte del ritual.

Pro le maritos battite o dominate, on reserva le “cavalcada del asino”. Le Martedi Grasse, on promena sur un asino un mannequin de palea o un compatre qui face le rolo del cornuto. On le mitte un panier sur le capite e un flagello al mano. In Lyon, alcun de iste cavalcadas entrava al historia – illo de 1578, per exemplo, contava decesso gruppis venite de distincte quartieros, con plus de mille cinque centos participantes in toto, cata un marchante in honor a su “martyre”.

Representate per un rege de palea, le Carnaval ha su triumpho le Martedi Grasse e postea es ritualmente sacrificata le Mercuridi de Cineres, cedente su loco a un regina discarnate e odiose: le Vetula del Quaresima. Le celebration deveni plus sadic al festa de Sancte Johannes, quando on mitte animalettos in saccos e los jecta al foco – le victimas plus commun es animales nocive o diabolic como catts e vulpes. Figuras como le “cavallero rubie” de Lille, le dracones e le gigantes es anque presente al multe celebrationes annual.

Tote iste manifestationes de gruppo es a pena tolerate per le autoritates ecclesiastic e regal, qui los vide con mal oculos. Le excessos que resulta in mortes a vices denuncia revoltas ultrapassante lor motivationes initial. Per tote le medios, dunque, le parlamentos local essaya extinguer manifestationes festive – lo de Toulouse prohibe le charivaris, sub pena de mulcta de 1000 libras.

Ma iste genero de costume popular proveni de traditiones ancestral e es ben difficile de eradicar. Le disparition del charivaris non se debe al autoritates propriemente, ma al burgesia urban de plus in plus numerose e potente, que non tolera iste manifestationes que resulta in dispendios sue. In le Quartiero Latin parisian, le nove classe organisa militias private e le gendarmes ja non osa aventurar se per le quartiero a causa del privilegios del studiantes pertinente al universitate.

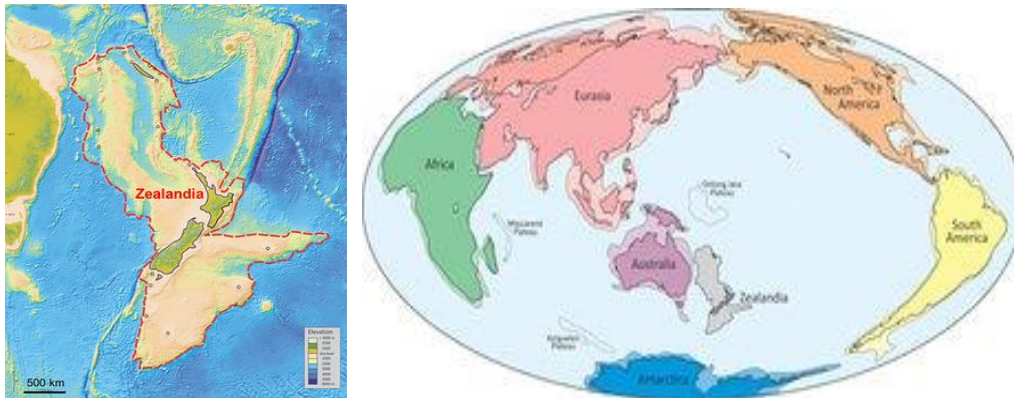
Le general Charles de Gaulle denominava *charivari* al rebelliones studantil que habeva loco in Paris in 1968.

Un continente plus

Secundo un recerca publicate per le Geological Society of America, un massa terrestre situate in le sudwest del Oceano Pacific es sufficientemente vaste, continue e distincte de Australia, de modo que on debe classificar lo como un continente, denominate Zelanda.

Solmente 6 per cento de illo es emerse, ma su area total es circa 5 millones de kilometros quadrante. Isto equivale a duo tertios del dimension de Australia, considerate hodie le plus parve continente del planeta. In illo se localisa Nove Zelanda, Nove Caledonia, le insulas Norfolk e Lord Howe e le scilios Elizabeth e Middleton.

On pensa que iste portion de terra se detachava de Gondwana, un massa continental que includeva anque Australia, e affundava inter 60 e 85 millones de annos retro. Alcun geologos ha defendite ante vinti annos que illo deberea considerar se un continente autonome. Le denomination anglese *Zealandia* se usava per prime vice in 1995 per le geophysico statunitense Bruce Luyendyk. Recercatores del Universitate Victoria de Wellington, in Nove Zelanda, afferma que on ha incontrate le elementos geologic necessari pro confirmar iste these post le confeccion de un mappa bathymetric del continente submerse in 2002. Ora il existe consenso inter scientistas de que Zelanda non es parte del oceano, ma antea possede characteristics proprie de un continente. A partir del validation de iste perspectiva, Zelanda potera comenciar a representar se in le futur mappas.

Duo mappas per le instituto neozelandese de recercas GNS Science representante le plus-que-novissime continente. Le prime mappa bathymetric – il es dicer, referente al topographia suboceanic – de Zelanda era concludite in 2002 per le Universitate Victoria.

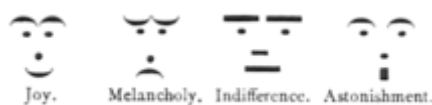
Basate sur “Zealandia – pieces finally falling together for continent we didn’t know we had”, articulo publicate per le jornal britannic *The Guardian* le 17 februario 2017.

Del signos de punctuation al emojis

Le punctuation appareva como un auxilio al lectura de textos in alte voce. Per medio de signos conventional, un lector pote evitar errores de intonation o mesmo de interpretation. Per exemplo, le sententia anglese *He eats shoots and leaves* (ille mangia plantones e folios) ha senso ben diverse de *He eats, shoots and leaves* (ille mangia, tira e parti).

Le reglas de punctuation evolve constantemente, variante secundo le epocha. Cata lingua ha conventiones proprie, e certe aspectos depende del stylo de un autor o editor. Le prime standard de punctuation se attribue al editores venetian Aldus Manutius e su granfilio, qui popularisava le uso de un puncto al fin del sententias e del virgula al pede del linea – antea le virgula era positionate in suspension, como un apostropho. Illes anque inventava le parentheses e le puncto-e-virgula. In 1566, Aldus le granfilio affirmava que le signos de punctuation habeva como function facer le syntaxe plus clar.

Al fin del 19^e centennio, scriptos humoristic contineva le prime emoticons de que on ha notitia. Il se tracta de signos de punctuation combinate de modo a representar expressiones facial: :-)) representa alegressa e :-(symbolisa tristessa, per exemplo. In 1982, le emoticons appareva per prime vice in messages in Internet. Illos debe leger se con le capite inclinate verso le sinistra.

Quatro emoticons vertical publicate in 1881 in le revista satiric statounitese *Puck*.

Le japoses creava un altere stylo denominate *kaomiji* o ‘characteres facial’, que on pote leger con su capite in position normal: (*_*)). Le parentheses representa le genas, e le oculos prende differente signos secundo le emotion que on intende communicar: (x_x) pro stress e (-_-;) pro nervosismo, per exemplo.

Le parola japosese *emoji* significa ‘characteres figurative’ – *e* es le parola japosese pro ‘figura’ e ha nulle ligamine con nostre prefixo *e-*, usate pro designar utensiles electronic. Le emojis surgeva in telephonos mobile in le 1990s e deveniva popular in tote le mundo post que le apparatus iPhone los adoptava. Illos dispone de innumere signos illustrante non solo expressiones facial, ma anque objectos quotidian, animales, pictogrammas climatic e alteres.

In 2000, un compania denominate Despair, Inc. obteneva un registro de patente pro le emoticon :-(e, assi, intendeva recipere royalties sempre que iste signo appareva sur un carton, poster o altere material impresse pro finalitate commercial. Un satira del epocha divulgava que le compania actionarea usuarios de Internet qui reproduceva iste signo in lor messages, generante un torrente de protestos. Hodie, le representation del naso tende a disparer, originante pictogrammas simpliciate como :) e :(. Plus, le systemas informatic sole converter automaticamente le signos de punctuation in emoticons stylisate como 😊 e 😞, assi que on non plus debe preoccupar se sur le patente de Despair.

Face with tears of joy (‘facie con lacrimas de allegressa’) es le nomine del emoji in alto. Illo era electe le parola del anno per Oxford Dictionaries in 2015, anno in que iste institution notava un augmentation de uso del parola *emoji* e decideva admitter su impacto sur le cultura popular.

Nostre errores

Le tres prime editiones del Almanac monstra le anno equivocata: 2016 in loco de 2017. Le motivo es que iste editor qui scribe a vos ha per habito copiar le capite de un Almanac al altere, alterante le mense e, quando ille es attentive, anque le anno.